

สารฟอกขาวในกระชายชอย

กระชาย เป็นพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาหลายประการ ทั้งบำรุงกำลัง บำรุงกระดูก บำรุงสมอง ที่เด่นชัดที่สุดเห็นจะเป็นเรื่องสรรพคุณในการบำรุงกำลัง นอกจากจะเป็นสมุนไพรที่ช่วยรักษาสุขภาพแล้ว กระชายเหลือยังนิยมนำมาประกอบอาหาร ทั้งนำมาตำเป็นพริกแกง หรือนำมาชอยใส่ในแกงเผ็ด แกงป่า เพื่อเพิ่มความเผ็ดร้อน ให้กลิ่นหอมเฉพาะตัวและดับกลิ่นคาวของเนื้อสัตว์ ด้วยความที่มีความเผ็ดร้อน คนไทยจึงมักชอยกระชายเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วจึงใช้ปรุงอาหาร สมัยก่อนวิถีชีวิตไม่เร่งรีบพ่อครัว แม่ครัว มักจะชอยกระชายกันเองที่บ้าน ทว่าสมัยนี้มักนิยมซื้อจากตลาดแบบที่แม่ค้าชอยสำเร็จไว้แล้ว เพราะไม่ต้องเสียเวลา ยุ่งยาก และสะดวกสบายกว่า แต่ขอเตือนสักนิดว่ากระชายชอยสำเร็จรูป ที่ซื้อจากท้องตลาดอาจมีอันตรายปะปนอยู่ด้วย อันตรายที่ว่า คือ สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์หรือสารฟอกขาว ที่พ่อค้า แม่ค้าใส่ลงไปเพื่อไม่ให้สีของกระชายที่ชอยไว้แล้วดำ คล้ำ เวลาวางขายกระชายชอยจะยังคง มีสีเหลืองอ่อนสวย น่าทาน สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์เป็นสารที่ใช้ในอาหารเพื่อป้องกันการเน่าเสีย ป้องกันไม่ให้อาหารมีสีดำ คล้ำ สารชนิดนี้หากใช้ในปริมาณที่กำหนดจะมีประโยชน์ และไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เพราะเมื่อบริโภคเข้าไปมันจะถูกออกซิไดซ์เป็นซัลเฟต แล้วขจัดออกทางปัสสาวะได้หมด แต่หากใช้ในอาหารปริมาณมากๆ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์จะออกซิไดซ์ไม่หมด และจะสะสมอยู่ในร่างกาย นานๆ เข้าก็จะเกิดโทษ เพราะมันจะไปลดประสิทธิภาพของการใช้ไขมันและโปรตีนในร่างกาย และอาจทำให้หายใจติดขัด ปวดท้อง ท้องร่วง เวียนศีรษะ อาเจียน หมดสติ

วันนี้ สถาบันอาหาร ได้สุ่มเก็บตัวอย่างกระชายชอยจำนวน 5 ตัวอย่าง จาก 5 ย่านการค้าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อนำมาวิเคราะห์ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ตกค้าง ผลวิเคราะห์พบซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ในกระชายชอย 2 ตัวอย่าง และมี 1 ตัวอย่าง ที่พบในปริมาณเกินค่ามาตรฐานตามประกาศกระทรวง สาธารณสุขไทยที่กำหนดให้พบซัลเฟอร์ไดออกไซด์ได้ไม่เกิน 50 มิลลิกรัม/ กิโลกรัม

เห็นอย่างนี้แล้ว แนะนำควรซื้อกระชายสดแล้วนำมาชอยเองที่บ้าน หากเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องซื้อกระชายชอย สำเร็จรูปก็ควรนำมาปรุงให้สุกก่อนบริโภค เพราะสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์จะถูกทำลายได้ด้วยความร้อน

ผลวิเคราะห์ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในกระชายชอย

ตัวอย่างที่สุ่มตรวจ	ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (มิลลิกรัม/ กิโลกรัม)
กระชายชอย ร้านแผงลอยในตลาดนัด ย่านหนองแขม	ไม่พบ
กระชายชอย ย่านคลองหลวง ปทุมธานี	235.30
กระชายชอย ย่านบางพลัด	10.32
กระชายชอย ย่านบางศรีเมือง นนทบุรี	ไม่พบ
กระชายชอย ร้านแผงลอยในตลาดนัด ย่านบางกอกน้อย	ไม่พบ

วันที่วิเคราะห์ 24 พ.ย. – 2 ธ.ค. 2563 วิวิธีวิเคราะห์ Based on AOAC (2019), 990.28

ศูนย์วิจัยและประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม

โทร. 02 422 8688 หรือ <http://www.nfi.or.th/foodsafety/>